

2023

SANSKRIT

M.A. Third Semester End Examination - 2023

PAPER - SAN-303B

Full Marks : 40

Time : 2 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Illustrate the answers wherever necessary.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः

1. यथाकामं प्रश्नचतुष्टयं समाधत्त।

2×4=8

(i) कः चाणक्यः?

(ii) प्रस्तावना का? मुद्राराक्षसमिति नाटके कस्याः श्रेण्याः प्रस्तावनाभवत्।

(iii) कः चन्दनदासः?

(iv) मृच्छकटिकम् इति कीदृशो ग्रन्थः? केन रचितः?

(Turn Over)

(2)

(v) मृच्छकटिके कीदृशी नान्दी प्रयुक्ता? सूत्रधारस्य लक्षणं किम्?

(vi) वसन्तसेनायाः कानि दश नामानि?

2. यथानिर्देशं समाधत्त।

4×2=8

क) यथेच्छं द्वौ उत्तरत।

(i) आस्वादितद्विरदशोणितशोणशोभां सन्धारुणामिव कलां शशलाञ्छनस्य।
जृम्भाविदारितमुखस्य मुखात् स्फुरितं को हर्तुमिच्छति हरेः परिभूय दंष्ट्राम्।।

(ii) स्वयमाहत्य भुञ्जाना वलिनोऽपि स्वभावतः।

गजेन्द्राश्च नरेन्द्राश्च प्रायः सीदन्ति दुःखिताः।

(iii) नन्दकुलकालभुजगां कोपानलबहुलनीलधूमलताम्।

अद्यापि वध्यमानां वध्यः को नेच्छति शिखां मे॥

ख) यथेच्छं द्वौ उत्तरत।

4×2=8

(i) शून्यपुत्रस्य गृहं, चिरशून्यं नास्ति यस्य सन्मित्रम्।

मूर्खस्य दिशः शून्याः सर्वं शून्यं दरिद्रस्या॥

(ii) यासां वलिः सपदि मदगृहदेवलीनां

हंसैश्च सारसगणैश्च विलुप्तपूर्वः।

M.A. RNLKWC(A)-/SANS/SAN-303B/SEM-III/23

(Continued)

(3)

(iii) आलाने गृह्यते हस्ती वाजी वल्गासु गृह्यते।

हृदये गृह्यते नारी यदीदं नास्ति गम्यताम्।

3. यथानिर्देशं उत्तरत।

8×2=16

क) मुद्राराक्षसे वर्णितं राक्षसस्य चरित्राचित्रणं कुरु।

अथवा

मुद्राराक्षसमिति नाटकस्य नामकरणं यथार्थं न वेति आलोच्यताम्।

ख) मृच्छकटिकस्य नायकः कः अस्ति?

तस्य चारित्रिकवैशिष्ट्यमालोचयत।

अथवा

मृच्छकटिकमिति नाटके प्रतिफलिता समाजव्यवस्था आलोच्यताम्।

M.A. RNLKWC(A)-/SANS/SAN-303B/SEM-III/23